

ішінде оқушыда өз бетінше жұмыс жасауға уақыты болуы керек. Мұндай блок-схемаларды математиканың көптеген тақырыптарына құруға болады.

Қорытынды

Жаңартылған білім беру бағдарламасы мемлекеттің ең сәтті енгізген өзгерістерінің бірі деп санаймын. Осы бағдарламаны негізге ала отырып дұрыс жұмыс атқарсақ мемлекетіміздің әлемде беделі арта түсетіндігі анық.

Жаңартылған білім беру бағдарламасының мәні – баланың функционалды сауаттылығын қалыптастыру. Оқушының өзінің мектеп қабырғасында алған білімін өмірде қолдана білуге баулу.

Ал оқушыға математика пәнін тиімді оқытудың әдістері өте көп соның ішінде модельдеу әдісінің маңызы ерекше. Басқа да тақырыптарға осындай блок-схемалар құру өте тиімді болары сөзсіз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Әбенбаев С. Педагогика : Оқу құралы. –Астана. – 2014 .– 336 бет.
2. Бидосов Б.Е. Математиканы оқытудың әдістемесі.-А, 1995.
3. Қазақстан Республикасы Н.Ә.Назарбаевтың «Интеллектуалды ұлт – 2020» ұлттық бағдарламасы/Айқын. 2008.
4. Қайдарова , А. Мұғалім тұлғасына талаптар. – 2003 . – №2.
5. Мұғалімге арналған нұсқаулық (екінші басылым) «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2015.

УДК 372.881.111.1

ЖОҒАРҒЫ СЫНЫПТАРДА АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА ЖАОК ПАЙДАЛАНУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ШАРТТАРЫ

Ақжігіт Ә.Б.

Международный университет Астана (AIU), Нұр- Сұлтан қ., Қазақстан
Asel_097kz@mail.ru

*“Ақпараттық технологиялар мен ақпаратты таратудың
жаңа нысандарына бағытталған мамандандырылған
білім беру бағыттарын құру міндетіміз...”*

Н.Ә.Назарбаев

Түйіндеме. “Қазақстан әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті елу елдің қатарына енуі үшін: білімді де, зерделі, жан-жақты дамыған, дарынды қабілетті ұрпақ керек” деп, Елбасымыз Н.Назарбаев атап көрсеткендей, келер ұрпаққа сапалы білім беру аясында басты мақсат – жан – жақты дамыған, білімді, өмір сүруге бейім, өзіндік ой – талғамы бар, адамгершілігі жоғары, бәсекеге қабілетті жеке тұлғаны тәрбиелеу.[1] Білімнің іргетасын қалайтын негіздері мен танымдық қызығушылығы, жеке-дара шығармашылық жұмысқа деген дағдылары қалыптасқан мектептің білім беру саласындағы рөлі зор. Соған байланысты оқу-тәрбие үрдісін жақсартып, оқытуда жаңа педагогикалық технологияларды кеңінен қолдана отырып, білімді терең игерудің жолдарын, әр пәннің ғылыми негіздерін игеру мәселелерін, оқушының ойлау қабілеті мен шығармашылық әрекетін дамыту, үштілділікті меңгерту сияқты ұтымды түрлеріне сүйенгеніміз жөн. Сапалы білім беру үздіксіз ізденумен тығыз байланысты. “Шеберліктің белгісі – түрлі әдісті болу” деп, А. Байтұрсынов айтқандай, оқушыларға білім беру барысында әр сабақты түрлендіріп, заманауи тұрғыда жаңашаландыру. Заманауи тұрғыда дамыған жаңа ақпараттық технологиялардың бірі жаппай ашық онлайн курстарды (ЖАОК) пайдалану. Мұндай типтегі курстар осыдан жеті жыл бұрын қолданысқа еніп, 2012 жылы танымал

бола бастады. Қазіргі уақытта ЖАОК қашықтықтан білім берудің бір түрі ретінде онлайн-оқытудың ең кеңінен таралған түрі болып табылады. Дәстүрлі оқу бағдарламаларынан басқа (оқу, бейне, үй тапсырмаларын орындау) мұндай жаппай ашық онлайн-курстар оқушылардың, студенттердің, оқытушылардың және олардың көмекшілерінің ашық форумдары арқылы қауымдастық құруға мүмкіндік береді.

Кілт сөздер: курстық оқу жоспары, жаппай онлайн курстар, ағылшын тілі, әдіс-тәсілдер, жаңа білімді игеру, желілік білім, халықаралық білім беру қоғамдастығы.

Жаппай ашық онлайн курстардың (ЖАОК) пайда болуы олардың тиімділігі және күндізгі оқытуды қашықтықтан оқытумен ауыстыру мүмкіндігі туралы көптеген қайшылықтарды тудырды. Әлемдік ақпараттық ресурстарға арзан бағамен және икемді форматта қол жеткізу мүмкіндігі көпшілікті қызықтырды. ЖАОК-ті оқытуға деген қажеттілігіне сұраныс көбейіп, жоғары заманауи қоғамда көптеген білім беру проблемалары шешілді, мысалы: күндізгі оқытудың құны өсті, күндізгі оқытудың әдістемесі шектеулі болды, уақыттың жетіспеушілігі және тағы басқа мәселелер оңтайлы болды. Соңғы жылдары жаппай ашық онлайн курстар саны артып, болашақ мәселесі қолға алынды. Күндізгі жоғары білім және осы жаңа білім беру моделі мектептердің оқу жоспарына әсерін тигізді.

Бүгінгі таңда ЖАОК-тің екі негізгі түрі бар: Х-ЖАОК және С-ЖАОК. Х- ЖАОК дәстүрлі курстық оқытудың құрылымдарына негізделген, белгіленген оқыту тәсілдері мен бекітілген материалдар жиынтығынан тұрады. С-ЖАОК үшін оқыту формасы – бұл белсенді ынтымақтастық оқыту формасы. [2] ЖАОК өзінің табиғаты бойынша әлемнің әр түкпірінен, тәжірибесіне сай қызығушылықтары бар студенттерді орналастыра алады. Сол сияқты, ЖАОК-тің көпшілігі ақысыз, әрі қызығушылық танытқан адамдар үшін олардың қол жетімділігін арттырады. Кейбір ЖАОК-тің минималды стандарттарына сәйкес келетіндігі туралы мәлімдемелер беріліп, емтихан тапсыруғаннан кейін сертификаттар ұсынады. ЖАОК туралы жақсы түсінік алу үшін осы білім беру инновациясының тарихын, шығу тегін зерттеуіміз керек. Сандық дәуірге дейін қашықтықтан оқыту сырттай оқыту түрінде 1920 ж. содан кейін радио мен теледидар курстары, сондай-ақ электронды оқытудың алғашқы формалары пайда болды. Ғалымдар алғашқы ЖАОК-ты Юта университетінің Дэвид Вили мен Рейджан университетінің оқушысы Алекс Куростың онлайн-курстарымен байланыстырады. Онлайн курстар туралы мәліметтер 2008 ж. жарық көрді. «Жаппай ашық онлайн курс» термині алғаш рет Дэйв Кормье Стивен Даунс пен Джордж Сименстің «Коннективизм және дәнекер білім» авторлық курсына қатысты қолданған. 2011 жылы бұқаралық ақпарат құралдарында пайда бола бастады. Себастьян Тран (Стэнфорд университетінің профессоры) және Питер Норвиг (Google Research директоры) өздерінің курстарының бірін онлайн режимінде ақысыз алуға болатындығын мәлімдеді. Бірнеше апта ішінде «Жасанды интеллектке кіріспе» деп аталатын курс білім алуға дайын 160 000-нан астам студенттерді жинады. 2012 жылдың ақпанында Себастьян Тран платформада курстарды дамыта және ұсына бастаған «Udacity» атты компания құрды. 2012 жылдың сәуірінде Эндрю Нуг пен Дафне Коллер, Стэнфордтың тағы екі профессоры, Coursera-ді құрды. Платформа ЖАОК-ды дайындау және тарату үшін әр түрлі университеттермен серіктес болды. 2013 жылы ашық Ұлыбритания Университеті өзінің ЖАОК «Futurelearn» атты платформасын құрды. Сонымен қатар, көптеген басқа тәуелсіз платформалар, соның ішінде Австралиядағы «Open2Study» және Германиядағы «iversity» платформалары пайда бола бастады. [3] Лингвистикалық, педагогикалық және компьютерлік мамандықтардың студенттері мен оқытушыларына арналған курстарды анықтау мақсатында 10 жаппай ашық білім беру онлайн-платформасын қарастырамыз:

EDX – әлемнің 43 әйгілі университеттері құрастырған курстар, олардың арасында Оксфорд, Гарвард университеті, Массачусетс және т.б. Жобаға қатысушы оқушылар мен студенттерге университеттерде оқыған кездегідей бірнеше талаптар қойылады.

Future Learn – Open University (Ұлыбритания) тиесілі 2012 пайда болды. Future Learn-де бірқатар шет тілін оқыту курстары бар. Future Learn платформасында шетел тілін оқытуға мүмкіндіктер мен ресурстарды зерделеу негізделген. Негізгі категориялар: тілдер және мәдениет, әдебиет, педагогика, технология және кодтау.

Arzamas <https://arzamas.academy> – гуманитарлық циклдың көптеген салаларын зерттеуге арналған мәдени-білім беру бағыты бар коммерциялық емес жоба: антропология, философия, тарих, өнер, әдебиет. Әр курс қысқа аудио немесе видео дәрістерден және оларға ілеспе материалдардан тұрады: фото және кинохроника, мамандармен сұхбат және әдебиеттер тізімдері, ойындар мен тесттер.

ITMO курстары – бұл жобаны Санкт-Петербургте ақпараттық технологиялар, механика және оптика ұлттық зерттеу университеті қашықтықтан оқыту орталығының базасында ұйымдастырды. Онлайн курстар веб-бағдарламалау, график теориясы, робототехника және электромеханика бойынша қол жетімді ресурстар бар. Курстардан кредит ретінде немесе тиісті пән бойынша емтихан тапсыру арқылы өтіп, нәтижелерін санауға болады.

Open 2 Study – бұл Австралияның бірнеше университеттерінің ынтымақтастығы арқылы аккредиттелген онлайн-білім беру бойынша Австралияның көшбасшысы болып табылатын Open Universities Australia жобасы. Сайтта гуманитарлық ғылымдар, бизнес және қаржы, білім беру және оқыту, денсаулық сақтау және медицина курстары және басқа да тақырыптар бар. Оқу тілі: ағылшын тілінде.

Saylor академиясы – жоба колледждермен, университеттермен серіктестікте онлайн сабақтар, 100-ге жуық толық курстар ұсынады. Saylor Academy серіктес мектептер желісі арқылы колледжде ақысыз, ақы төлеуді және арзан, қолданушыға ыңғайлы дәреже білім беру бағдарламасын ұсынады.

Teach Pro – ресурс ағылшын, неміс, қытай, Java, фотошоп, физика, жол ережелері, шахмат, маркетинг және тағы басқа тақырыптар бойынша 250-ден астам бейне сабақтарын ұсынады - мектеп оқушылары, студенттер мен мамандар үшін қызықты болады. Кейбір курстарға арнайы бағдарламалық жасақтама орнатылуы керек.

Intuit платформа – бұл ресейлік интернеттегі ежелгі білім беру ресурсы. Қазір портал әртүрлі пәндер бойынша: экономика және менеджмент, интернет-технологиялар және ақпараттық жүйелер, бағдарламалау және алгоритмдер, гуманитарлық ғылымдар, журналистика және БАҚ, математика және физика, нанотехнологиялар бойынша 500-ден астам бейне курстарын ұсынады. Курстар мектеп оқушыларына, біліктілігін жоғарылатып жатқан немесе екінші жоғары білім алып жатқан студенттерге арналған.

Total диктанттың онлайн курстары – сауаттылық орталығының оқытушылары және Total диктанттың ұйымдастырушылары - жетекші интернет-мектептер. Сайтта курстардан басқа, тізімі үнемі жаңартылып отыратын бейне семинарлар, әр тақырып бойынша өзін-өзі тексеруге арналған тапсырмалар бар. Оқу тілі: орыс тілінде. Оқыту форматы: онлайн-курстар. Құны: ақысыз.

Canvas Network - бұл американдық Instruct бағдарламалық жасақтама әзірлеуші компаниясы құрған және Learning Management System Canvas (LMS) бастапқы кодын қолданатын ашық онлайн платформасы. Ресурс 200-ден астам тегін курстар ұсынады және серіктес білім беру мекемелеріне курстың құрылымын және оқыту тәсілін таңдауға мүмкіндік береді. [4]

Ақпараттық технологиялар өте тез дамып келеді және олармен бірге білім беру технологиялары да шарықтау үстінде. Қазіргі уақытта ЖАОК қашықтан білім берудің бір түрі ретінде онлайн-оқытудың ең танымал түрі болып табылады. Дәстүрлі оқу бағдарламаларынан басқа (оқу, бейне, үй тапсырмаларын орындау) мұндай жаппай онлайн-курстар жоғарғы сынып оқушыларына, студенттерге, оқытушылар және олардың көмекшілерінің ашық форумдары арқылы қауымдастық құруға мүмкіндік береді. ЖАОК

болашақ оқуға түсушілерді тарту және іріктеу мақсатында 2010 жылы пайда болған интерактивті білім беру түрі ретінде оқытуды басқа форматта өткізді. Осы онлайн-курстардың тыңдаушылары әртүрлі жас санаттарының өкілдері бола отырып, сондай-ақ әртүрлі дайындық деңгейлеріне ие (жаңадан бастаушылардан бастап мамандарға дейін) интерактивті түрде осындай онлайн курстардан өте алады. Мұндай жобалардың құндылығы - мұндай курстардың оқушылары таңдаған курстарына кез-келген уақытта, кез-келген жерде, кез-келген мобильді құрылғыда (ноутбук, планшет немесе смартфон) Интернетке қол жеткізе алатындығында. Американдық университеттер ашқан алғашқы жаппай ашық онлайн курстар ақысыз болды және барлық жастағы және әр түрлі мыңдаған студенттерді тартты. Курсқа барлық оқушылар, студенттер жазыла бермейді, біз оны аяғына дейін өткіздік. Бірақ бұл университетте оқығысы келетіндер курсты аяқтауға, онлайн курсты аяқтағаны туралы сертификат алуға және университетте одан әрі оқуды жалғастыруға ынталы болды. Қазіргі уақытта жаппай ашық онлайн курстарды зерттеуді көптеген ғалымдар жүргізеді. Жаппай ашық онлайн курстар жақында пайда болғанына қарамастан, ғалымдар тарих, типология және олардың даму перспективалары, білім беру технологиялары сияқты курстардың түрлері мен негізгі сипаттамаларын зерттеумен белсенді айналысады, осындай курстарды оқушылардың қолданбалы дағдыларын жетілдіру үшін қолданады. Шавнина Е.П. жаппай ашық онлайн курстарды «жоғары кәсіби білім берудің екі сатылы баламалы моделінің ресурсы» ретінде пайдалануды ұсынады. Осыған қарамастан, жаппай ашық онлайн курстарды пайдалану тақырыбы әлі күнге дейін жете зерттелмеген, бұл зерттеуге жаңа мүмкіндіктер береді. Атап айтқанда, жұмыстың бірінде де онлайн курстар жоғарғы сынып оқушыларының өзіндік жұмысын ұйымдастырудың құралы ретінде қарастырылмайды. [5]

Жаппай ашық онлайн курстар ыңғайлы форматқа ие және қарапайым бейне дәрістерден ерекшеленеді: олар тақырыптардан тұратын бірнеше модульдер жиынтығы. Барлығы бейнеден басталады (ұзақтығы әр түрлі, бірақ орташа есеппен 5-7 минут), содан кейін оқушылар өз бетінше жұмыс істеуге арналған материалдардан тұрады, мұнда жоғарғы сынып оқушылары қосымша әдебиеттерді оқып, эссе жазуға, оны көпшілікке жариялауға шақырылады. Кейде бұл жұмыстар мұғалімнің ассистенттік курсы немесе басқа қатысушыларды дамытудың онлайн режимінде тексереді. Зерттеліп жатқан курстың блогында Интернетте өткен материалды талқылау орын алады. Курспен жұмыс істеудің соңғы кезеңі - бақылау-өлшеу материалдары. Сәтті орындалу бақылау-өлшеу материалдары курсты аяқтағаны туралы сертификат алуға құқық береді. Edx, Future Learn, Intuit, Canvas Network ұсынған курстар негізінен ағылшын тілінде жүзеге асырылады, сондықтан оларды сыныпты және сыныптан тыс уақытта ағылшын тілін үйрену кезінде қолдануға болады. Бұл ағылшын тілін үйрену кезінде оқушылардың ынтасын арттыруға көмектеседі. Сонымен қатар, жоғарғы сынып оқушылары ЖАОК сияқты жұмыс техникасын (массивтік ашық онлайн курстар) игеріп, өздері жетіспейтін мамандықтар бойынша қажетті дағдыларды сатып ала алады. Жаппай онлайн-курстардың көмегімен оқығанда, олар өздерін дамыту үшін бұрын оқымаған пәндерді оқи алады.

Қазіргі уақытта ЖАОК кең ауқымы бар, олар тыңдаушыларға гуманитарлық, физика, инженерия, математика, информатика, сәулет, өнер, дизайн, бизнес, менеджмент, экономика, медицина және басқа да көптеген білім саласындағы жаңалықтарды ашуға мүмкіндік береді. Курстарды құруға Стэнфорд, Йель, Оксфорд, Токио университеттері, Массачусетс технологиялық институты сияқты әлемдік білім беру және мәдени мекемелер қатысады. [6]

ЖАОК оқытудың дербес жоспары оқушылардың білім деңгейі кем дегенде В1 болған жағдайда ғана пайдалы болады, жаңадан бастаушылар үшін мұндай курс қиынға соғады. Сонымен қатар, шет тілін білудің бастапқы деңгейі бар адамдарға (атап айтқанда, ағылшын тіліне) курсты бағдарлау қиынға соғады, өйткені көп жағдайда ана тіліндегі аударма материалдары берілмейді. Курс шеңберінде орындалған тапсырмаларды кәсіби

тексеруден өткізбейтіндігін атап өткен жөн. Нәтижесінде жинақталған білімді жоғалту ықтималдығы жоғары, оларды бекіту мүмкіндігі жоқ. Біздің ойымызша, бұл жағдайда тексеру жүйесі қажет, өйткені шоғырландыру және бақылау қажет академиялық білімді игеру жүзеге асырылады. Мұғалімнің сыртқы көмегінсіз ағылшын тілін үйрену үшін жаңадан бастаушылар үшін бұл әдіс тиімсіз болады. Оқу процесінің даралануы. Ынталандыру – тиімді оқытудың алғышарты. ЖАОК оқу процесін дараландыру құралы ретінде мотивацияны жоғары деңгейде ұстап тұруға көмектесе алады. Жекешелендіру кезінде ағылшын тілін оқыту процесі деп оқыту әдістерінің әр оқушының жеке (олардың жетекші рөлімен), субъективті және жеке қасиеттерімен өзара байланысы түсініледі. Тұлғалық даралану оқушылардың сіздің жеке қалауыңызға, кәсіби қызығушылықтарыңызға, сезімдеріңіз бен құзыреттеріңізге сәйкес онлайн-курсты таңдай алуынан көрінеді, бұл оқытуды жеке мағынамен толықтыруға көмектеседі. Сонымен қатар, ағылшын тілінсіз жаңа білімді игеру мүмкін емес, сондықтан ағылшын тілін үйренуге деген мотивация өте жоғары. [7] Сонымен, мақала ағылшын тіліндегі жаппай ашық онлайн курстарды ағылшын тілін оқытуда сабақ кезінде де, сыныптан тыс уақытта да қолдануға болатындығын көрсетті. Эксперимент үшін таңдалған жаппай ашық онлайн-курс нақты модульдік ұйымдастырушылық құрылымға ие, осындай және осыған ұқсас курстарды, сондай-ақ белгілі тақырыптарды оқып үйрену кезінде жеке модульдерді пайдалануға мүмкіндік береді. Ағылшын тілін оқытуда жаппай ашық онлайн курстарды қолданыңыз, бұл аз зерттелген тақырып және бұл форманы академиялық ортада қолдануға және осы саладағы ғылыми зерттеулерге үлкен мүмкіндіктер ұсынады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1 «Жаңа әлемдегі Жаңа Қазақстан» ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың халыққа жолдауы.

2 Kurt, S. Massive open online-courses (MOOCs), Definitions / S. Kurt [Electronic resource]. – 2018. – Mode of access: Date of access: 04.05.2019 <https://educationaltechnology.net/massive-open-online-courses-moocs-definitions/>

3 A Brief History of MOOCs [Electronic resource]. Date of access: 31.01.2019.

4 <https://www.mcgill.ca/maut/current-issues/moocs/history>

5 Abramova, S. Massovyie otkrytyye onlayn-kursy: obshchiy obzor tematiki // Dolgova // Lingvistika, lingvo didaktika, lingvo kul'turologiya: aktual'nyye voprosy i perspektivy razvitiya: materialy II Mezhdunar. nauch.- prakt. konf. Minsk, 1–2 marta 2018 g. / BGU, fak-t sotsiokul't. komm.; redkol. : O. G. Prokhorenko (otv. red.) [i dr.]. — Minsk: Izd. tsentr BGU, 2018. — S. 103–108.

6 Shavnina EP MOOC as a Resource for an Alternative Two-Stage Model of Higher Professional Education // New Educational Technologies at the University: Materials of the XI International Scientific and Methodological Conference. Yekaterinburg, 2014.

7 URL: <http://elar.ufrj.br/bitstream/10995/24718/1/notv-2014-186.pdf>

8 Passov Ye.I., Kuzovleva N.Ye. (2010). Urok inostrannogo yazyka.

9 Rostov n /D

10 lib.ufrj.br/mod/resource/view.php?id=3386